

Ar sapni par simfoniju

Latviešu komponists JURIS KULAKOVŠ, ko mēdz dēvēt arī par bohēmas lauvu, ir ļoti kolorīta persona, kuras balss tembrs patiesi līdzinās lauvas rūkšanai. Dzeltenu izdevumu ietekmē kopš kāda laika Jurim ir uzlikts zīmogs alkoholiķis, aizmirstot patiesās vērtības, ko Kulakovš sniedzis savai tautai. Daudziem nezinot, mūziķis pirms vairākiem gadiem paralēli koncertdarbībai regulāri devies uz Siguldas Romas katoļu baznīcu pie bijušā draudzes priestera un laba drauga Ronalds Melkera, lai ar sirdi un dvēseli spēlētu ērģeles. Tāpat Jurim vēl ir neizsapņota vēlme pašam uzrakstīt simfoniju.

Kā leģendām apvītais komponists un Latvijas roka spīdeklis Juris Kulakovš uzsāka savu ceļu mūzikā?

Atbilde ir ļoti banāla — meitenes man nepievērsa uzmanību. Skatījos, kā lielie puikas ballītēs spēlēja, mani tas uzrunāja. Beidzu Līvānu bērnu mūzikas skolu, mamma kā jau skolotāja bija izdomājusi, ka jādodas studēt uz Daugavpili par dziedāšanas skolotāju. Es tomēr vairāk vēlējos uz Rīgu. Televīzijā biju redzējis Menueta koncertu no Dzintaru koncertzāles. Nodomāju, ka šī nu reiz ir tā grupa, kurā labprāt spēlētu. Devos uz Mediņiem stāties akordeona nodaļā. Līvānos man brīdinoši teica — tu tur netiksi. Ierados uz pirmo eksāmenu ar savu akordeonu, Rīgas stacijā satiku pašreizējo Luterāņu baznīcas arhibīskapu Jāni Vanagu, kurš bija atbraucis no Liepājas stāties ķīmijas fakultātē. Viņš man laipni palīdzēja stiept akordeonu līdz Skolas ielai, lai es nenoslogotu pirkstus. Iestājeksāmenos krievi žvidzināja ne pa jokam. Piecu baļļu sistēmā es dabūju trijnieku, bet eksāmeni bija septiņi. Visos teorētiskajos man bija labas atzīmes, un pēc kopējās summas es tiku uzņemts.

Kāpēc izvēle krita tieši uz akordeona klasi?

Kad es mammai palūdzu, ka gribu iet mūzikas skolā, viņa jautāja: ko tad tu, dēliņ, gribētu spēlēt? Es teicu — trompeti! Mamma iebilda — nē, labāk smuki uzspēlēsi akordeonu mājās pa vakariem. Tāpat tas nebija šķērslis paralēli mācīties trompeti trīs gadus un vēl vienu gadu flautu. Spēlēju arī Līvānu pūtēju orķestrī.

Minēji, ka grupa Menuets uzreiz iekaroja tavu sirdi. Studējot Rīgā, sapnis piepildījās — kad tieši tas notika?

Mācoties 1. un 2. kursā, spēlēju dažādos Mediņa vidusskolas studentu sastāvos. Kompānijas bija ļoti krāšņas — Ivans Šenroks, Pareizticīgo baznīcas mācītāja dēls, kas Mediņos apguva vijoli, spēlēja ģitāru, Dzintars Auzērvīšs, Mediņos — alts, vijole, spēlēja basu, un viens no cietuma iznācis krievs bez priekšējā zoba sēdēja pie bungām. Mums bija ļoti jautra kompānija (smejas). Grupa meklēja taustiņinstrumentālistu, Dzintars Auzērvīšs, kurš vienu brīdi Menuetā bija altists, ieteica mani. Nebija nekādas noklausīšanās, nekādu konkursu, tikai tikšanās ar Juri Sējānu un saruna.

Sajūtas noteikti bija saviļņojošas, puika atbrauc no Līvāniem un tiek grupā Menuets. Veiksmes faktors arī neizpalika?

Iepriekšējais taustiņinstrumentālists Imants Paura bija aizgājis uz filharmonijas ansambli Tip, top, lai strādātu profesionāli, jo naudu Menuetā nopelnīt varēja tikai paretam. Imants Kalniņš bija uzrakstījis Piecas balādes par Matisonu ar Ojāra Vācieša tekstu, skaņdarbu, kurā vajadzēja ērģelnieku. Pastrādāju diezgan nopietni, to vasaru pavadot medicīnas institūta kopmītnēs.

Kā radās ideja izveidot pašam savu grupu?

Grupai es pievienojos 70. gadu beigās, kad 10 gadus tā jau pastāvēja. Man likās, ka Menuets ir mazliet par maigu priekš manis. Menueta posms nebija ilgs arī sakarā ar Pērkona aizliegumu. Norisinājās kaut kāda Latvijas skate, Menuetam, kas bija visādu balvu laureāti, pārstāvēja Padomju Savienību Eiropā un tika augstu vērtēts, piešķīra viszemāko kategoriju, jo komisija paskatījās un secināja, ka spēlēja daži no grupas Pērkons. Tas nozīmēja, ka Menuets var spēlēt tikai savā kultūras namā, un tā tas arī tika nogremdēts.

Kāpēc par grupas Pērkons nosaukumu izvēlējāties dabas parādību?

Nosaukumu nosapņoja Ieva Akurātere. Man bija pāris variantu, viens no tiem Fanfārs, jo kaut kam skaļam bija jābūt, taču neviens no grupas dalībniekiem sajūsmā par to nebija. Ieva nosapņoja, un es teicu — jā, tas ir! Kopumā ir trīs lietas, trešā lieta uz mums neattiecas, bet atliek divas. Pirmkārt, varena dabas parādība, es speciāli tam uzkomponēju skaņdarbu ar Rūdolfu Blaumaņa dzejoli Pērkons dārd. Otra lieta — tā ir senlatviešu dievība. Mums piesēja pērkona krustu kā fašistu organizācijai, bet ar to mums nav nekāda sakara. Tikai ar senlatviešu dievību un dabas parādību.

Tev pašam arī radās lielāka vaļa brīvībai komponēt savus darbus. No sava skapja laukā varēji ņemt jau sacerētus darbus?

Tieši tādēļ es izveidoju grupu, ka biju sācis kaut ko komponēt jau Menueta laikos. Gribējās radīt radikālākus darbus. Man ļoti patīk Imanta Kalniņa mūzika, bet brīžam šķiet par maigu. Pirmais skaņdarbs, kuru radīju Pērkonam, bija Balāde par gulbi. Ar dziesmas vārdiem mocījos kādus divus trīs mēnešus. Piedziedājums gan radās desmit minūtēs (smejas). Māris Melgalvs man uzdāvināja savu dzejoļu krājumu. Tagadējā Vāgnera ielas mājā (Vecrīgā, mājā pie Līvu laukuma, kur uz stūra atrodas veikals New Yorker — aut.), sēdēju piektajā stāvā, istabiņā pie klavierēm, toreiz tās bija Konservatorijas (tagad Mūzikas akadēmijas) kopmītnes. Pirmie mēģinājumi arī notika turpat. Uz vietas bija mana fakultāte, telpa ar diviem flīģeļiem, kur notika nodarbības pie slavenākā no maniem pasniedzējiem Raimonda Paula.

Stundas pie Paula laikam nebija no tām vieglākajām?

Viņš mācīja ļoti gudri, savācot visus studentus uz trim stundām tikai reizi nedēļā pirmdienu vakaros no pieciem līdz astoņiem. Cits citu varējām redzēt un dzirdēt pasniedzēja komentāru.

Cilvēkiem, kuri kopmītnēs ir pavadījuši kādu daļu no savas dzīves, vienmēr ir ar ko dalīties atmiņās. Tavā kopmītņu dzīves posmā atgadījās kas komisks?

Ņemot vērā, ka es ilgi guļu no rītiem, viena šausmīga atmošanās man bija. Es atvēru acis, un pie manas gultas stāvēja katedras vadītāja un fakultātes docents. Saprātu, ka atkal esmu nogulējis pirmās lekcijas. Docents bija atnācis no galvenās mājas Krišjāņa Barona ielā. Man bija stingrais rājiens un brīdinājums, Uldim Marhilēvičam bija tikai stingrais rājiens, Mihailam Litvinovam, kurš pie Zigmāra Liepiņa Modo spēlēja basu, — vienkāršs rājiens.

Dzīvojām vienā istabā ar Normundu Vīksni, kas patlaban ir klavierspēles profesors Mūzikas akadēmijā, es viņam biju lūdzis, lai viņš mani no rīta pamodina. Teicu, ja ar labu nemostos, tad lai lej ūdeni virsū. Viņš modināja, modināja, tad kļuva pikts. Kad neatsaucos arī uz pēdējo brīdinājumu, viņš tiešām pielēja manu gultu. Tad gan es biju gatavs ar viņu kauties, bet nebija jau par ko, jo atļauju liet ūdeni pats biju devis.

Kura no visām sacerētajām dziesmām laika ziņā tev bijusi visekstrēmākā?

Tāda neapšaubāmi bija Neatvadīsimies, kad traģiski bojā gāja Klāvs Elsbergs. Dienu pirms bērēm man piezvanīja no Latvijas Rakstnieku savienības un teica, ka viņš mūs ļoti augsti vērtējis un vecāki vēlētos, lai mēs pamuzicējam kapličā. Pa nakti es uzrakstīju dziesmu, no rīta izdalīju notis, pirmatskaņojums notika blakus Klāva Elsberga šķirstam.

Šovasar grupa Pērkons atkal lika par sevi runāt, atzīmējot 30. gadadienu bēdīgi slavenajam koncertam Ogres estrādē. Atsaucot atmiņā senos notikumus, kāds toreiz izvērtās koncerts?

Koncerts Ogrē ne ar ko neatšķīrās no citiem, atskaitot publikas daudzumu. Parasti pēc pārdoto biļešu skaita apmeklētāju bija tūkstotis līdz trīs, bet Ogrē bija pieci tūkstoši. Lai gan vienmēr esam bijuši Pērkons, padomju sistēmā mūsu oficiālais nosaukums skanēja ansamblis Jura Kulakova vadībā Padomju Latvija. Kāpēc zem padomju saimniecības, nevis zem kultūras nama? Tādēļ, ka viņiem bija brīvāka biznesa lieta, deva mums savu transportu, kas no biļešu ienākumiem bija jāapmaksā. Kādu summu vajadzēja atvēlēt par naudas apkalpošanu,

bet mums nebija stingrās likmes. Ja publikas bija daudz, tad mēs tīri labi pelnījām. Dalījām peļņu uz pusēm — instrumentu iegādei un pašiem. Nav noslēpums, ka dažiem bija problēmas ar alkoholu, ja kāds atradās vāji pieskaitāmā stāvoklī, tad viņam honorārs par koncertu nepienācās.

Koncerts beidzās, Ogres estrādi noteikti uzreiz vēl nepametāt. Kad uzzinājāt par vagonu demolēšanu?

Par to, kas noticis, uzzinājām tikai nākamās dienas rītā no direktora Māra Studenta. Izrādījās, arī divas kolhozu priekšsēžu meitas bijušas tanī vilcienā, bet ne vagonos, kurus demolēja. Tad gan grupai sekoja smagais aizliegums.

Kāpēc — ne jūs bijāt vagonos, ne kūdījāt publiku to darīt.

Padomju Savienībā piesēja, ka koncerta izraisīto emociju rezultātā tas noticis, un pasludināja mūs par vainīgiem, kaut gan tādi nebijām.

Ko darījāt divus gadus, kad nedrīkstējāt koncertēt?

Ar savu pirmo sievu sēdēju diezgan pamatīgā trūcumā. Bija jāizdzīvo ar 80 rubļiem mēnesī, manai mammai skolotājas alga bija 130 rubļi, tēvam, mežkungam — 180. Varat parēķināt, ar cik lielu summu bija jāiztiek.

Vai tev pašam patīk tikai roks?

No muzikālā viedokļa vislabāk patīk konservatīvā — katoļu un pareizticīgo mūzika, kas tapusi lielā askēzē, bieži vien skaņdarbus ir radījuši mūki. Nebūtu pieklājīgi mest akmeņus protestantu dārziņā — gregoriskais dziedājums var sastāvēt no trim nofīm, bet enerģētiski būt ļoti piesātināts.

Kādi grupai Pērkons ir tālākie plāni?

Viens no plāniem ir izveidot disku no dziesmām, kuras vēl nav izdotas. Ir aizmetņi jaunām dziesmām, varētu savākties studijā un ierakstīt. Tāpat skatiens metas akadēmiskos mūzikas virzienos. Darbi jau mazliet iesākti pie simfonijas, tā ir mans mazais sapnītis. Ar Pērkonu mums nemaz nav tik daudz dziesmu — aptuveni 70, bet visi labprāt tās grib dzirdēt. Velkot paralēles ar Rolling Stones, tauta joprojām grib klausīties viņu senos hitus.